

2018-imi suliffeqarneq

2018-imi suliffeqarneq

1. Aallaqqaasiut

Kisitsisitigut paasissutissani matumani Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi sulisut nassuiarneqarput. Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi kisitsisitigut paasissutissat killiffimmi naatsorsuutaapput, tassanilu inuit (ataasiakkaarlugit) qaammatip ataatsip ingerlanerani minnerpaamik akunnerit arfineq-pingasut sulisimasut kiisalu ukiup ataatsip ingerlanerani qaammammut agguaqatigiissillugu sulisimasut amerlassusaat naatsorsorneqarput.

Suliffeqarnermut kisitsisitigut paasissutissani Kalaallit Nunaanni innuttaasut ukiup naanerani 15-ileereersimasut tunngavigalugit suliarineqarput. Saqqummersitami matumani piffissami 2014-imiit 2018-imut suliffeqarneq pillugit kisitsisit saqqummiunneqarput.

Kalaallit Nunaanni suliffeqarneq pillugu kisitsisit sapinngisamik najoqqutassat The International Labour Organisation-imit (ILO), FN-ip ataani nunat tamalaat akornanni suliffeqarnermut tunngasuni kattuffimmit nassuiarneqarsimasut malillugit suliarineqarput. ILO-mit suliffeqarneq pillugu nassuiaat kiisalu najoqqutassiat immikkoortumi 4.1-imi atuarneqarsinnaapput.

Saqqummersitaq immikkoortunut pingasunut, ataatsimut immikkulluunniit atuarneqarsinnaasunut, immikkoortiterneqarpoq. Immikkoortut aappaanni suliffeqarneq pillugu nalunaarsuisarfimmiit naatsorsuutit pingaarnerit saqqummiunneqarput. Nunami sumiiffiit aamma inuiaqatigiit agguataarneri malillugit Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi pissutsit misissoqqissaarneqarnerat immikkoortumi matumani sammineqarput.

Kisitsisini najoqqutarineqartut kiisalu nalunaarsuutit allat atorneqartut immikkoortut pingajuanni atuarneqarsinnaapput, najoqqutassiali aammalu suliffeqarnermut nassuiaat, periaatsip nassuiarnera, kukkunernullu tunngaviusut il.il immikkoortut sisamaanni atuarneqarsinnaapput.

Piffissami 2008-miit 2018-imut Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi pissutsinut kisitsisit sukumiinerusut Naatsorsueqqissaartarfiup Kisitsisaataasiviani nittartakkami bank.stat.gl –imi nassaarineqarsinnaapput. Kisitsisaataasivimmi uuttuutunik nammineq toqqartuilluni soorlu ukiut, suaassuseq, najugaqarfik, inunngorfik aamma ilinniakkap qaffasissusaa malillugu tabeliliortoqarsinnaavoq.

Saqqummersitamik uannga nutarterineq

Suliffeqarneq pillugu kisitsisit saqqummersitami matumani saqqummiunneqartut aammalu Naatsorsueqqissaartarfiup Kisitsisaataasivianiittut siornatigut saqqummersinneqarsimasuniit allaanerusinnaapput, pingaartumik suliaqarfiit malillugit suliffeqarnermut

kisitsit. Tamanna Kalaallit Nunaanni Inuussutissarsiutinik Ingerlataqartunut Nalunaarsuiffiup (GER)1. januaari 2018-imi Det Centrale Virksomhedsregister-imik (CVR) taarserneqarnerata kingunerisaanik suliaqarfinni taaguutit nutaat atuutsinneqalernerannik peqquteqarpoq. Suliaqarfinnut taaguutitut atorneqartup nutaap DB07-imik taasap siornatigut Kalaallit Nunaanni suliaqarfinnut atorneqartoq GB2000-imik taaneqartoq taarserpaa. Suliaqarfinnut taaguutitut atorneqartup DB07-ip atuutsinneqalernerata kingunerisaanik suliffeqarnermut tunngasut kisitsisit paasissutissat siunissami suliaqarfinnut pingaarnertut amerlanerusunut kiisalu allaanerusunut naatsorsorlugit saqqummersinneqartalissapput. Db07-imik atuutsitsilerneq suliffeqarnermi kisitsisini 2008-miit 2018-imoortuni tamani atorneqarpoq.

2. Suliffeqarnermi kisitsisit pingaarnertut

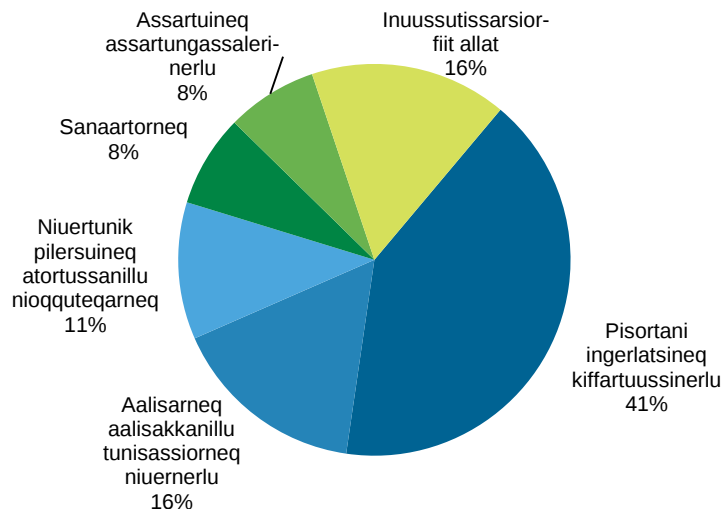
Immikkoortumi matumani Kalaallit Nunaanni najugaqavissut akornanni pingaarnertut suliffillit sammeneqarpoq. Pingaarnertut suliffillit tassaapput suliffeqarnerminni ataatsimi inuk ataaseq qaammammi pineqartumi qaffasinnerpaamik qaammammut akissarsiarisimasaani nalunaarsorneqarsimasuni *qaammammusiaqartutut* nalunaarsorneqarsimasut, tassani pineqarput akissarsiat tamakkiisut, tunisinnermi akiliinerit, nammineq suliffeqarfimmi sinneqartoorutit il.il. Kalaallit Nunaanni najugaqavissutut taaneqartut tassaapput innuttaasut ukiup aallartinnerani naanerani Kalaallit Nunaanni najugallit, aammalu ukiup naanerani 15-inik ukioqalereersimasut. Allani taakkartuisoqartinnagu agguaqatigiissillugu qaammammut pingaarnertut suliffeqarneq pineqartarpoq.

2018-imi agguaqatigiissillugu inuit 26.848-t qaammammut suliffeqarsimapput. Ukiumut sulianut sanilliullugu tamanna inunnik 305-inik amerleriarnertulluni 1,1 pct.-inik qaffariaataavoq. Qaffariaat ilimagisatut pivoq, 2018-imi tamaat Naatsorsueqqissaartarfiup qaammammut suliffissarsiortutut nalunaarsimasunut naatsorsuutaasa suliffeqarnerup pitsaasumik qaffakkiartuaarsimanera paasinarsisimmagu. Taamaattoq suliffeqarnermi ineriartorneq sumiiffimmiit sumiiffimmut assigiinngilaq. Nuna tamakkerlugu pitsaanerusumik ineriartortoqalersimagaluaq suliffeqarneq ditrsiktini arlalinni aamma appariarsimavoq.

Pisortaqaarfinni ingerlatsinnermut kiffartuussinnermullu suliaqarfik nuna tamakkerlugu inuussutissarsiorfittut suliffeqartitsisuuvoq annerpaaq. 2018-imi pisortaqaarfinni ingerlatsinnermi kiffartuussinnermilu agguaqatigiissillugu qaammammut suliffillit inuit 11.058-iusimapput. Titartagarlu 2.1. malillugu suliffillit tamakkerlutik 41 pct.-iinik annertussuseqarput.

Aalisarnermi aalisakkanillu tunisassiornerup niuernerullu iluani suliaqarfiit qaammammut 4.332-nik sulisoqarsimapput suliffillit tamakkerlugit 16 pct.-iinik annertussuseqartunik. Niuernermi, sanaartornermi sanaartortitsinnermilu kiisalu assartuinnermi assartugassanillu suliaqarfinni sulisut 11, 8 aamma 8 pct.-iusimapput.

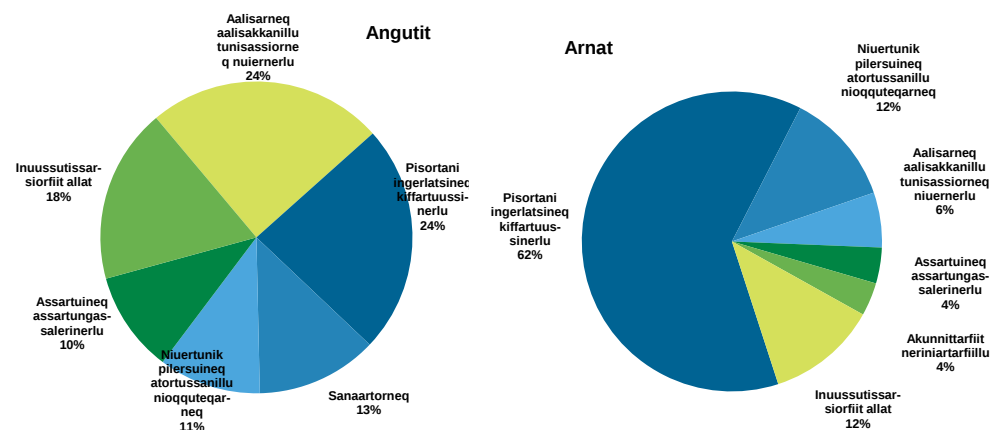
Titartagaq 2.1. Suliffeqarneq inuussutissarsiorfinnut agguarlugu

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB1>

Titartagaq 2.2-mi takuneqarsinnaasutut pingaartumik arnat pisortat suliffeqarfiutaanni sulisarpot. Imaappoq arnat quliugaangata arfinillit pisortaqarfinni ingerlatsinermi kiffartuussinermilu sulisarpot. Niuernikkut suliffeqarfiit aamma arnanik suliffigineqarajunnerupput. Angutit akornanni aalisarnermi aalisakkanillu tunisassiornermi niuernermilu kiisalu pisortaqarfinni ingerlatsinermi kiffartuussinermi suliaqarfiit annerpaapput. Inuussutissarsiorfiit pineqartut ataatsimut katikkaanni angutit suliffillit tamakkerlutik affaasa missaanniittut sulisoraat. Sanaartornermi sanaartortitsinermilu, niuernermi aamma assartuinermi suliaqarfiit aammattaaq angutinit suliffigineqarajupput.

Titartagaq 2.2. Angutit arnallu akornanni suliffeqarneq inuussutissarsiorfik malillugu

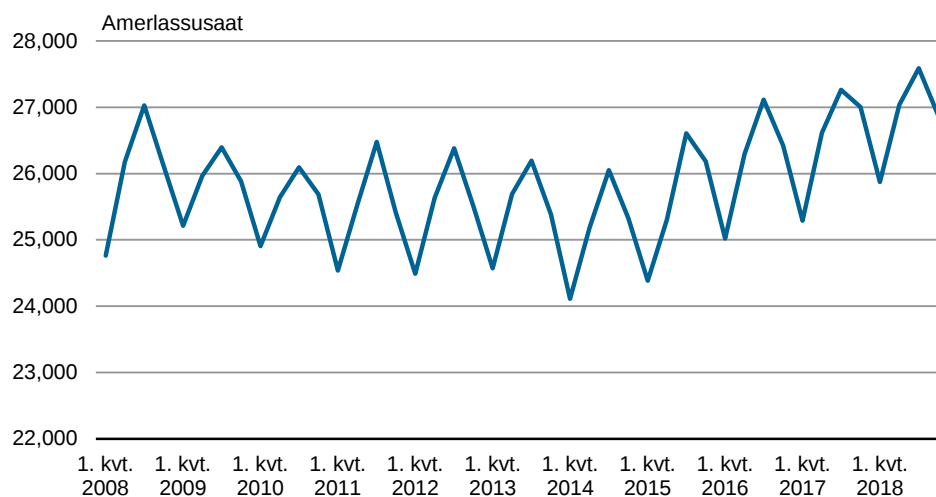
Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB1>

Aalisarneq aalisakkanillu tunisassiornermi niuernermilu 2018-imi agguaqatigiissillugu qaammammut 4.332-t suliffeqarsimapput. Taakkunanga 1.182-it *tunisartut* pingaarnertut sulisimapput.

Kvartaalikkaartumik suliffeqarneq aalajangersimasumik ukiup qanoq ilineri malillugit ukiup ingerlanerani allanngorartarpoq, takuuk titartagaq 2.3. Suliffeqarneq kvartaalimi siullermi appasippoq, kvartaalit aappaanni qaffakkiartorluni, kvartaalillu pingajuanni qaffasinnerpaavoq kvartaalillu

sisamaanni appaqqilluni. 2018-imi kvartaalimi siullermi 25.875-it suliffeqarput, kvartaalillu aappaanni 27.038-t. Kvartaalit pingajuanni 27.588-inut qaffappoq, tamannalu piffissami 2008-miit 2018-imut kvartaalikkaartumik suliffeqarnerit annertussusaanni qaffasinnerpaavoq. Kvartaalit sisamaanni suliffillit 26.889-inut apparput.

Titartagaq 2.3. 2008-miit 2018-imut kvartaalikkaartumik suliffeqarneq

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB2>

Suliffeqarneq inuussutissarsiutinut pingaarnernut agguataaraanni takussutissiaq 2.1 malillugu kommunit akornanni nikingassutsit annertupput. Kommunini tamani pisorta qarfinni ingerlatsineq kiffartuussinerlu suliannerpaalluni inuussutissarsiorfittut sulisitsisuuvoq. Assersuutigaluguli Avannaata Kommuniani aamma Kommune Qeqertalimmi kommuninut allanut naleqqiullugit aalisarneq aalisakkanillu tunisassiorneq niuernerlu suliannerpaapput. Taamaasilluni Avannaata Kommuniani aalisarnermi aalisakkanillu tunisassiornermi niuernerlu sulisut 31,6 pct.-inik annertussuseqartut Kommune Qeqertalimmi 22,1 pct.-iupput, Kommuneqarfik Sermersuumili inuussutissarsiorfimmi sulisut 8,8 pct.-iinnaallutik.

Takussutissiaq 2.1. 2018-imi inuussutissarsiorfinni sulisut komminunut agguallugit

	Kommune Kujalleq	Kommuneqarfik Sermersooq	Qeqqata Kommunia	Kommune Qeqertalik	Avannaata Kommunia
	Inuit amerlassusaat				
Tamakkerlutik	2.793	11.529	4.683	2.870	4.908
Nunalerineq, orpippassualerineq nunalerinermilu					
tunisassiorneq	73	5	1	2	2
Aalisarneq aalisakkanik tunisassiorneq niuernerlu	268	1.010	870	634	1.549
Aatsitassarsiorneq	9	72	9	0	3
Atortussiorneq	4	116	73	21	13
Nukissiuutinik imermillu pilersuineq	54	156	63	65	103
Sanaartorneq	248	894	423	194	282
Niupertunik pilersuineq atugassanillu nioqquteqarneq ..	327	1.290	552	330	539
Assartuineq assartugassalerinerlu	194	1.067	390	132	226
Akunnittarfiit neriniartarfiillu	85	374	127	69	164
Paasissutissalerineq attaveqaatilerinerlu	41	468	34	50	37
Aningaaseriviit, aningaasaliisarfiit sillimmasiisarfiillu ..	12	124	26	7	12
Inissianik attartortitsinerit sullissinerillu allat	27	108	93	14	26
Namminersortunit, ilisimatusarnikkut teknikkikkullu					
suliaqartunit kiffartuussinerit	11	238	34	7	16
Allaffissornikkut kiffartuussinerit	28	265	120	26	41
Pisortaqarfinni ingerlatsineq kiffartuussinerlu	1.323	4.922	1.765	1.250	1.798
Kiffartuussilluni inuussutissarsiorfiit allat	31	239	51	21	27
Nalunaarsuuteqanngitsut	58	178	54	48	70

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB3>

Takussutissiaq 2.2-mi takutinneqarpoq agguaqatigiissillugu qaammammut pingaarnertut suliffillit kiisalu agguaqatigiissillugu suliffimmik pingaarnertut qaammammusiit piffissami 2014-imiit 2018-imut distriktini ataasiakkaani.

Suliffeqarneq annerpaaq – ilimageriikkatut – Nuup distriktianiippoq, tassani 2018-imi inuit agguaqatigiissillugu suliffeqarsimasut 9.735-inik amerlassuseqarmata. Nuup distriktianittaag qaammammut akissarsiat qaffasinnerpaapput. 2018-imi Nuummi suliffeqarnermik pingaarnertut agguaqatigiissillugu qaammammut akissarsiat 35.323-nik annertussuseqarput. Suliffeqarneq aamma qaammammut akissarsiat annertunerpaat eqqarsaatigalugit Sisimiut Ilulissallu tulliullutik inissisimapput.

Agguaqatigiissillugu qaammammut akissarsianut sukuiaaneq mianersuunneqassaaq. Assersuutigalugu eqqumaffigineqassalluni qaammammut agguaqatigiissillugu akissarsiat qaffariaataat aningaasarsiat qaffakkiartornerannik isumaqartuaannanngimmat, - kisiannili aamma sulisut akornanni akunnerit suliffigisimasat amerlanerunerannik imaluunniit akileraarutitut malittarisassat allanngornerannik peqquteqarsinnaammat. Kingulliullugu taaneqartumut assersuutigineqarsinnaavoq 2017-imi januaarip aallaqqaataannit soraarnerussutisianut Kalaallit Nunaata avataaniittunut akilersuutit akileraaruserneqartalernerat. Allannguut pineqartoq pingaartumik Nuummi qaammammut akissarsianut sunniuteqarpoq, tassani sulisitsisut soraarnerussutisianut nunanut allaniittunut akileraarutaat 2017-

imiit qaffammata, tamanna pillugu Naatsorsueqqissaartarfiup 2018-imi *Isertitanut (Kisitsisaagallartunut)* saqqummersitaani atuarneqarsinnaavoq. Suliffeqarneq tamaat isingangaanni 2017-imi inunnit 26.543-nit 2018-imi 26.848-nut 1,1 pct.-inik qaffappoq. Upernaviup, Qaanaap Tasiilallu distriktiini qaffariaatit annertusimapput, taakkunani suliffeqarnerit 4,4 pct.-imik, 5,9 pct.-imik 4,2 pct.-imillu qaffassimmammata. Qaffariaat annerpaaq Nuup distriktiani pivoq, ukiup siualianut sanilliullugu 2018-imi inuit suliffillit 180-inik amerlanerulersimmammata. Tamanna 1,9 pct.-inik qaffariarneruvoq.

Killormulli distriktini arlalinni suliffillit ikileriarsimapput. Kangaatsiap Nanortaliullu distriktiini appariaatit annertunerusimapput, taakkunani suliffillit 3,4 pct.-inik 3,2 pct.-inillu appariarsimmammata. Taamatuttaaq Uummannap, Ittoqqortoormiit, Ilulissat aamma Sisimiut distriktiini suliffillit appariarsimapput, takuuk takussutissiaq 2.2.

Takussutissiaq 2.2. Distriktini suliffillit qaammammullu akissarsiat amerlassusaat

	Agguaqatigiissillugu qaammammut pingaarnertut suliffillit					Pingaarnertut suliffimmiit agguaqatigiissillugu qaammammut akissarsiat				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	Inuit amerlassusaat					Koruunit				
Nuna tamakkerlugu	25.167	25.620	26.214	26.543	26.848	25.157	26.029	26.814	27.285	28.787
Nanortalik	654	669	696	658	637	17.811	18.361	18.697	20.489	21.724
Qaqortoq	1.458	1.469	1.479	1.453	1.464	22.857	23.997	24.650	25.955	26.832
Narsaq	727	691	671	683	692	21.063	22.236	21.935	22.984	23.846
Paamiut	641	627	647	619	622	20.535	20.967	21.229	21.911	23.012
Nuuk	8.712	9.045	9.228	9.555	9.735	31.132	32.071	32.696	33.067	35.323
Maniitsoq	1.451	1.545	1.589	1.561	1.582	21.148	22.726	23.752	23.733	24.691
Sisimiut	3.025	3.009	3.016	3.112	3.101	25.117	26.146	26.925	27.128	28.760
Kangaatsiaq	428	446	477	494	477	17.368	17.564	17.862	18.860	18.096
Aasiaat	1.353	1.373	1.388	1.382	1.435	21.310	21.941	22.787	23.725	24.236
Qasigiannguit	593	546	562	552	562	19.283	20.698	21.862	23.150	22.166
Ilulissat	2.218	2.211	2.389	2.368	2.346	23.635	24.056	26.034	26.015	27.015
Qeqertarsuaq	377	375	376	385	396	21.629	22.469	23.806	24.422	24.527
Uummannaq	1.020	1.070	1.121	1.126	1.110	20.195	21.407	22.440	21.802	23.085
Upernavik	1.030	1.086	1.113	1.117	1.166	20.530	19.429	20.702	19.848	20.868
Qaanaaq	264	261	259	270	286	16.657	17.716	17.783	18.524	18.540
Tasiilaq	962	962	973	991	1.033	19.772	20.020	20.860	21.580	24.741
Ittoqqortoormiit	137	146	143	138	136	21.250	21.766	21.397	21.693	22.371

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBF4>

Suliffeqarnerup annertussusaa suliffillit amerlassusaasa innutaasut najugaqavissut amerlassussaannut naleqqiussineruvoq. Innuttaasut najugaqavissut tassaapput ukiup pineqartup aallartinnerani naanerani Kalaallit Nunaanni najugallit, ukiullu naanerani 15-ileereersimasut.

Takussutissiaq 2.3-mi takuneqarsinnaasutut najugaqavissut akornanni suliffeqarnerup annertussusaa 2014-imi 59,0 pct.-iniit 2018-imi 62,9 pct.-inut qaffappoq. Pingaartumik innuttaasut inuusunnerusut akornanni qaffariaat annertuvoq. Suliffeqarnerup annertussusaa 15-19-inik ukiullit akornanni 5,4

pct.-inik qaffassimasooq, 20-24-nik ukiullit akornanni 5,3 pct.-imik kiisalu 25-29-nik ukiullit akornanni 6,1 pct.-inik qaffassimammat.

2018-imi najugaqavissut akornanni suliffeqarnerup annertussusaa 40-44-nik ukiulinni 80.1 pct.-iulluni qaffasinnerpaavoq, taamaattoq ukiumi pineqartumi suliffillit 50-54-inik ukiullit 3.708-nik amerlatigisut agguaqatigiissillugu qaammammut suliffillit amerlanerpaasimapput.

Takussutissiaq 2.3. 2014-imiit 2018-imut suliffeqarneq, suliffeqarnerup annertussusaa aamma najugaqavissut, ukiut malillugit

	Najugaqavissut		Agguaqatigiissillugu qaammammut suliffillit		Agguaqatigiissillugu qaammammut suliffeqarnerup annertussusaa	
	2014	2018	2014	2018	2014	2018
	Inuit amerlassusaat				Pct-inngorlugu.	
Tamakkerlutik .	42.664	42.671	25.167	26.848	59,0	62,9
15-19-inik ukiullit .	3.688	3.264	871	946	23,6	29,0
20-24-nik ukiullit .	4.305	3.973	2.245	2.281	52,1	57,4
25-29-nik ukiullit .	4.121	4.390	2.577	3.014	62,5	68,7
30-34-nik ukiullit .	3.774	4.065	2.634	3.020	69,8	74,3
35-39-nik ukiullit .	3.095	3.621	2.338	2.773	75,5	76,6
40-44-nik ukiullit .	3.105	2.877	2.365	2.305	76,2	80,1
45-49-nik ukiullit .	4.964	3.197	3.655	2.495	73,6	78,0
50-54-inik ukiullit .	4.899	4.976	3.505	3.708	71,5	74,5
55-59-inik ukiullit .	3.761	4.358	2.550	3.100	67,8	71,1
60-64-inik ukiullit .	2.698	3.203	1.644	2.123	60,9	66,3
64 sinnerlugit ukiullit	4.254	4.747	784	1.083	18,4	22,8

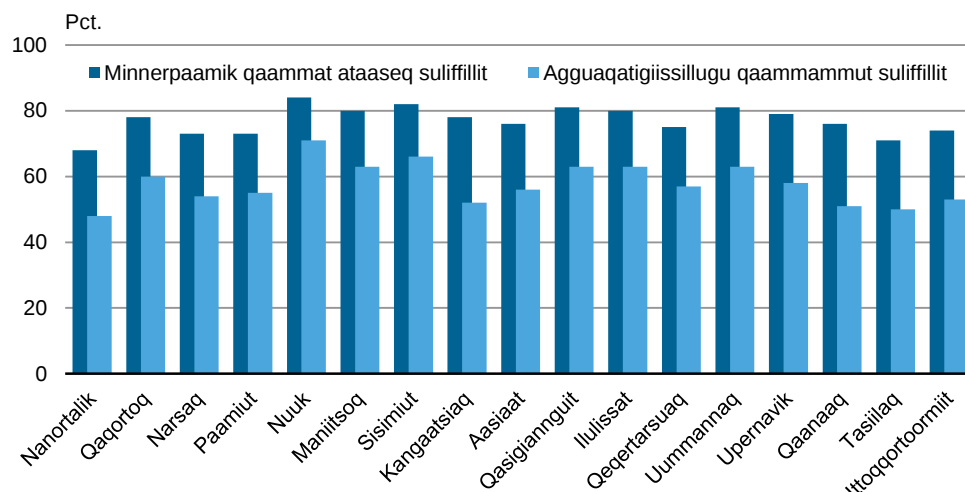
Malugiuk: Erseqqissaatigineqarpoq tabeli atorlugu suliffeqannginneq kisinneqarsinnaanngimmat.

Nalunaarut: 1) Najugaqavissut tassaapput innuttaasut ukiup aallartinnerani naanerani Kalaallit Nunaanni najugallit, ukiullu naanerani 15-inik ukioqalereersimasut.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB5>

Titartagaq 2.3-mi takutinneqarpoq najugaqavissut akornanni qanoq amerlatigisut 2018-imi minnerpaamik qaammammut ataasiarlutik suliffeqarsimanersut kiisalu qanoq amerlatigisut 2018-imi agguaqatigiissillugu qaammammut suliffeqarsimanersut.

Titartagaq 2.4. 2018-imi distriktini suliffeqarnerup annertussusaa

Malugiuk: Najugaqavissut tassaapput innuttaasut ukiup aallartinnerani naanerani Kalaallit Nunaanni najugallit, ukiullu naanerani 15-inik ukioqalereersimasut.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB6>

Titartagaq 2.4-imi takuneqarsinnaasutut nunap sumiiffii malillugit assigiinngissitaartoqarpoq. Tassa Nuup, Maniitsup, Sisimiut, Qasigiannugit, Ilulissat aammalu Uummannaq distriktiini najugaqavissut 80 pct.-ii sinnillit 2018-imi agguaqatigiissillugu minnerpaamik qaammammi ataatsimi suliffeqarsimapput.

Tasiilami Nanortalimmilu 2018-imi agguaqatigiissillugu minnerpaamik qaammammi ataatsimi suliffeqarsimasut annertussusaat 68 pct.-inik 71 pct.-inillu annertussuseqarput.

Nuup distriktianittaaq qaammammut suliffillit annertussusaat qaffasinnerpaavoq. Tassani agguaqatigiissillugu innuttaasut 71 pct.-ii suliffeqarsimasut Nanortalip distriktiani suliffillit annertussusaat 48 pct.-imiissimavoq.

Takussutissiaq 2.4. Suliffeqarneq aamma qaammammut akissarsiat, inuiaassuseq malillugu

	Agguaqatigiissillugu qaammammut pingaarnertut suliffillit					Pingaarnertut suliffimmiit agguaqatigiissillugu qaammammut akissarsiat				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	Inuit amerlassusaat					Koruunit				
Tamakkerlutik	25.167	25.620	26.214	26.543	26.848	25.157	26.029	26.814	27.285	28.787
Danmark (Kalaallit Nunaanni inunngortut)	21.696	22.215	22.903	23.218	23.571	22.214	23.111	23.969	24.544	25.802
Danmark (Kalaallit Nunaata avataani inunngortut)	3.084	2.994	2.890	2.900	2.814	44.869	46.302	47.968	48.068	52.234
Nunat Avannarliit	94	124	121	108	102	54.693	56.561	54.302	55.764	69.379
Europa	73	63	75	65	63	34.683	37.015	42.610	40.618	40.485
Afrika	5	8	10	7	4	26.115	35.633	32.429	39.638	..
Amerika	23	19	20	21	20	29.495	32.723	28.933	30.924	34.364
Asia	190	193	192	222	272	22.390	23.085	23.694	23.935	26.366

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB7>

Takussutissiami 2.4-imi aamma 1.5-imi takutinneqarput najugaqavissut akornanni suliffeqarneq inuiaassuseq malillugu. Malunnarsaannginnissaq eqqarsaatigalugu inuiaassutsit nunavissuit aggorneri malillugit ataatsimoortinneqarput, Nunani Avannarlerni allani innuttaassutsit ataatsimoortinneqarsimaneri peqqutigalugu. Qallunaatut innuttaassusillit inunngorfii malillugit immikkoortinneqarput, Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaata avataanut.

Takussutissiaq 2.5. 2018-imi suliffeqarneq inuiaassuseq aamma inuussutissarsiorfik malillugu

	Tamakkerlutik	Danmark (Kalaallit Nunaanni inunngortut)	Danmark (Kalaallit Nunaata avataani inunngortut)	Nunat Avannarliit	Europa	Afrika	Amerika	Asia
	Inuit amerlassusaat							
Tamakkerlutik	26.848	23.571	2.814	102	63	4	20	272
Nunalerineq, orpippassualerineq nunalerinermilu								
tunisassiorneq	83	82	1	-	-	-	-	-
Aalisarneq aalisakkanik tunisassiorneq niuernerlu	4.332	4.063	205	10	2	1	-	51
Aatsitassarsiorneq	95	62	27	2	3	-	-	-
Atortussiorneq	227	198	27	1	-	-	-	1
Nukissiuutinik imermillu pilersuineq	441	375	62	1	2	-	1	-
Sanaartorneq	2.042	1.683	327	12	12	-	2	6
Niuertunik pilersuineq atugassanillu nioqquteqarneq	3.038	2.735	242	5	2	1	-	53
Assartuineq assartugassalerinerlu	2.013	1.751	226	23	3	1	1	8
Akunnittarfiit neriniartarfiillu	818	589	107	3	6	-	1	113
Paasissutissalerineq attaveqaatilerinerlu	631	512	108	3	4	-	3	1
Aningaaseriviit, aningaasaliisarfiit sillimmasiisarfiillu	180	126	52	2	-	-	-	-
Inissianik attartortitsinerit sullissinerillu allat	269	231	34	1	2	-	-	1
Namminersortunit, ilisimatusarnikkut teknikkikkullu								
suliaqartunit kiffartuussinerit	306	195	104	2	2	-	1	2
Allaffissornikkut kiffartuussinerit	480	394	62	5	4	-	-	15
Pisorta qarfinni ingerlatsineq kiffartuussinerlu	11.058	9.910	1.078	25	19	1	9	14
Kiffartuussilluni inuussutissarsiorfiit allat	369	327	35	2	-	-	1	3
Nalunaarsuuteqanngitsut	467	335	118	5	3	-	1	4

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB7>

Takussutissiaq 2.6-imi takutinneqarput agguaqatigiissillugu qaammammut suliffeqarneq aamma suliffimmit pingaarnemit agguaqatigiissillugu qaammammut akissarsiat, suliffillip ilinniagaq qaffasinnerpaatut naammassisimasaa malillugu.

Takussutissiaq 2.6. Suliffeqarneq qaammammullu akissarsiat, ilinniagaq qaffasinnerpaatut naammassisimasaq malillugu

	Pingaarnertut suliffik, qaammammullu agguaqatigiissillugu					Pingaarnertut suliffimmit qaammammullu akissarsiat agguaqatigiissillugu				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	Inuit amerlassusaat					Koruunit				
Tamakkerlutik	25.167	25.620	26.214	26.543	26.848	25.157	26.030	26.814	27.285	28.787
Meeqqat atuarfiat	13.479	13.593	13.754	13.614	13.911	20.023	21.039	21.918	21.968	22.770
Ilinniarnertuunngorniarneq	1.099	1.150	1.243	1.333	1.361	23.637	23.898	24.274	24.853	26.427
Inuussutissarsiornermik ilinniarneq katillugit	6.674	6.832	7.060	7.230	7.208	27.434	28.163	29.089	29.649	31.937
- Eqqumiitsuliorneq aamma humaniora	153	155	166	170	164	27.398	27.998	27.622	28.365	29.863
- Inuussutissarsiorneq, allaffissorneq inatsisilerinerlu	1.548	1.579	1.628	1.653	1.637	27.684	27.154	27.717	28.729	31.252
- Ingeniørinngorniarneq, tunisassiorneq sanaartornerlu	2.079	2.115	2.147	2.178	2.148	31.627	32.166	33.896	34.259	36.934
- Nunalerineq, orpipassualerineq, aalisarneq uumasullu	205	219	234	238	238	22.963	26.451	26.859	26.860	27.990
- Peqqinneq atugarissaarnerlu	1.421	1.437	1.473	1.523	1.543	21.570	22.173	22.479	23.344	24.604
- Kiffartuussinermi suliaqarfik	1.186	1.248	1.335	1.382	1.393	27.430	29.752	30.725	30.902	33.862
- Allat	82	79	77	85	86	29.296	30.162	31.994	32.366	35.357
Angusanik qaffassaaneq	153	175	196	229	251	18.430	20.314	21.365	21.139	24.423
Ingerlariaqqiffiusumik ilinniarneq	3.761	3.869	3.962	4.137	4.118	40.238	40.689	40.825	41.775	44.645

Malugiuk: Ilinniakkat aalajangersimasut immikkoortiterinerinut assersuutit Naatsorsueqqissaartarfiup nittartangaani www.stat.gl –imi nassaarinnerqarsinnaapput. Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit: <http://bank.stat.gl/ARNBFB8>

Takussutissiaq 2.6-imi takuneqarsinnaasutut sulisut affaasa sinneqartut meeqqat atuarfiat kisiat naammassisimavaat. Takuneqarsinnaavortaaq ilinniakkap qaffasissusaani agguaqatigiissillugu qaammammullu akissarsiani malunnartumik ataqtatigiittoqartoq. Suliffillit ingerlariaqqiffiusumillu ilinniagaqarsimasut meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik ilinniagaqarsimanngitsunik imaluunniit angusanik qaffaanermik qaffasinnerpaatut ilinniarsimasunit missiliorlugu marloriaammik qaammammullu akissarsiaat qaffasinnerusut.

Tassungalu atatillugu maluginiarneqartariaqarpoq akissarsiat naatsorsuutaannut *piffissaq suliffik* ilanngunneqanngimmat. Ingerlariaqqiffiusumik ilinniagaqarsimasut akornanni piffissaq tamakkerlugu sulisartut angusanik qaffassaaneqermik qaffasinnerpaatut ilinniagaqarsimasunut naleqqiullugit amerlanerujussuunissaat naatsorsuutigineqarmat, ilinniakkat qaffasissusaasa akornanni akissarsiat nikinganerujussuat uissuumminartuunngilaq. Naatsorsuutigineqarportaaq sulisut angusanik qaffassaaneqermik naammassinnissimasut amerlanersaat piffissap affaanut sulisuunissaat – taamaasillutik qaammammullu akissarsiakinnerullutik – ingerlariaqqiffiusumik ilinniakkamik ingerlatsinerup saniatigut.

3. Najoqqutat

Suliffeqarnermi kisitsisitigut paasissutissat najoqqutat assigiinngitsut suliaralugit nalunaarsuisarfimmut Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermut paasissutissanik matussusiisunik ataatsimoortitsilluni suliarineqartarput. Immikkoortumi matumani kisitsisini najoqqutarineqartut ataasiakkaat nassuiarneqarput.

Qaammammut nassuiaatit nalunaarsuutillu

Suliffeqarfiit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut qaammammut nassuiaataat nalunaarsuutaallu kisitsisini najoqqutarineqarput. Qaammammut nassuiaatit suliffeqarfiit ataasiakkaat qaammammi tamakkiisumik akissarsianut aningaasartuutaat, taakkunanngalu qanoq annertutigisumik akileraarutaat suliffeqarfeqarnermullu akileraarutaat ilanngullugit. Suliffeqarfiit qaammammut nassuiaataanni sukumiisuni aningaasarsiat akileraarutigineqartullu sulisunut ataasiakkaanut agguarlugit nalunaarusiaapput. Qaammammut nassuiaatit suliffeqarfinnut tunngasuupput, qaammammullu nalunaarsuutit sulisunut tunngasuullutik, nalunaarsuinerillu taakku imminnut atassuteqarput.

Inuit isertitaannut nalunaarsuisarfik

Qulaani najoqqutani pineqartuni suliffilinnut tamakkiisumik matussusiinngillat. Ilaatigut namminersorlutik inuussutissarsiutinik ingerlatsisut ilaanngillat. 2015 sioqqullugu qaammammut nalunaarsuutaasartuni aamma sulisut Danmarkimi nalunaarsorneqarsimasumik sulisitsisullit ilaanngillat. Sulisulli kisitsisaat qaammammut nalunaarsuutini ilanngunneqarsimanngitsut isertitaanni A-ni paasissutissaat namminersortutullu Naatsorsueqqissaartarfiup inuit isertitaannut nalunaarsuisarfianut, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut ukiumut nammineq nalunaarsuiffinnik tunngaveqartumut, ilanngunneqartarput.

Kommuninit isertitanut taarsiissutitaasunik ikiorsiissutit

Pisortani ingerlatsineranni kiffartuussinerisalu iluani sulisut annertussusaat killilerniarlugu Naatsorsueqqissaartarfiup isertitanut taarsiissutaasunut ikiorsiissutitut nalunaarsuisarfia pingaaruteqarluinnarpoq. Qaammammut nalunaarsuutini akissarsiat aammalu aningaasat tunniunneqartut suliffeqarnermut attuumassuteqanngitsut nalunaarsuisarfimmi immikkoortinneqarsinnaapput.

Qitiusumik Suliffeqarfinnik Nalunaarsuiffik

Qitiusumik Suliffeqarfinnik Nalunaarsuiffik (CVR) atorlugu suliffeqarfiit ataasiakkaat inuussutissarsiorfinni paasissutissaat aaneqarput, taamaasilluni suliffillit inuussutissarsiutinut immikkoortiterneqarsinnaalerlutik. CVR-imi suliffeqarfiit nalunaarsorsimasut tamarmik suliaat pingarnerit malillugit

suliaqarfinnut inissitsiterneqartarput. Suliaqarfillu paasissutissaat Dansk Branchenomenklatur (DB07) malillugu immikkoortiterneqartarput.

Suliffeqarnermi kisitsit paasissutissaanni suliaqarfiit agguataarnerat annikitsumik naleqqussarneqarpoq. Kisitsisini inuussutissarsiorfiup annerpaap CVR-imi suliaqarfiit agguataarneqarat naleqqatiginngimmagu. Naleqqussaannermi peqqutaavoq suliffeqarfiit annerit – pingaartumik aalisarnermut, toqqaannartumik toqqaannanngitsumillunniit aalisarnerup iluani attuumassuteqartut – CVR-imi suliaqarfinni allani nalunaarsorsimanerat. Tamanna - naleqqussaasoqartinnagu – suliaqarfinni ataasiakkaani suliffillit – pingaartumik aalisarnerup iluani – annikippallaarnerannik isumaqarsinnaavoq, suliaqarfinnilu allani – pingaartumik niuernermi suliffissuaqarnermilu – killormut suliffillit annertuallaalernerannik isumaqarsinnaalluni.

Suliaqarfinnut naleqqussaannermi suliffeqarfiit ataasiakkaat suliaqarfiat malillugu allanut inissinneqarput. Inuussutissarsiorfillu *Aalisarneq aalisakkanillu tunisassiorneq niuernerlu*, aalisartut saniatigut aamma suliffeqarfinnik aalisakkanik piareersaanermik, niuerneramik nioqqutissiornermillu suliaqartunik ilaneqarpoq. Taamatuttaaq inuussutissarsiorfik *Nunalerineq, orpippassualerineq nunalerinermilu tunisassiorneq*, suliffeqarfinnik nersutaatinik toqoraanermik suliaqartunik ilaneqarpoq. Kiisalu inuussutissarsiorfik *Aatsitassarsiorneq*, suliffeqarfiit aatsitassarsiornermik ingerlatsisut saniatigut aamma suliffeqarfinnik aatsitassarsiornermut toqqaannartumik atassuteqartunik assersuutigalugu aatsitassanik misissuinernik suliaqartunik ilaneqarpoq.

Erseqqissumik oqaatigalugu suliaqarfinnik naleqqussaaneq suliffeqarfiit suliaqarfinni ilisarnaataat (DB07) imaluunniit CVR-normui malillugit ingerlanneqarpoq

Suliaqarfinnik naleqqussaaneq, inuussutissarsiorfinnut nutaanut immikkoortiterinerit

DB07	CVR-normu	Inuussutissarsiorfinmiit	Inuussutissarsiorfinnut
Suliaqarfiup ilisarnaataa	Suliffeqarfik		
10.11.90	-	Nioqqutissiorfik	Aalisarnejq aalisakkanillu tunisassiornejq niuernerlu
10.20.10	-	Nioqqutissiorfik	Aalisarnejq aalisakkanillu tunisassiornejq niuernerlu
10.20.20	-	Nioqqutissiorfik	Aalisarnejq aalisakkanillu tunisassiornejq niuernerlu
46.38.10	-	Niupertunik pilersuineq atugassanillu nioqquteqarneq	Aalisarnejq aalisakkanillu tunisassiornejq niuernerlu
71.12.40	-	Namminersortunit, ilisimatusarnikkut teknikkikkullu suliaqartunit kiffartuussinerit	Aatsitassarsiornejq
-	18534975 Neqi	Nioqqutissiorfik	Nunalerineq, orpippassualerineq nunalerinermilu niuernerneq
-	25025490 Isortumi Tuttuuteqarfik	Nioqqutissiorfik	Nunalerineq, orpippassualerineq nunalerinermilu niuernerneq

Innuttaasunut nalunaarsuiffik

Innuttaasut najugaqavissut kisitsisini misissueqqissaarnermi tunngavigineqartut annertussusaat Naatsorsueqqissaartarfiup inunnik nalunaarsuisarfia atorlugu killilerneqarput. Nalunaarsuisarfik aamma nunat sumiiffiini suliffillit pillugit paasissutissanut atassusiinermi atorneqarpoq – soorlu najukkanut, ukiunut aamma suaassutsinut. Ukiup naanerani sumiiffinni paasissutissat naatsorsorneqarput.

Ilinniartunut nalunaarsuiffik

Kisitsisini ilinniagaqarsimanermut paasissutissanut Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniakkanut qaffasinnerpaatut naammassisimasanut nalunaarsuutai (HFU), ukiup naanerani naatsorsorneqartut atorneqarput. Ilinniakkat immikkoortiterinerini ISCED11-mi ilinniakkanut taaguutit malillugit, ilinniagaqarfiit qaffasissusaannut assigiinngitsunut tallimanut Meeqqat atuarfiat appasinnerpaatillugu Ingerlariaqqiffiusumillu ilinniarnaq qaffasinnerpaatillugu immikkoortiterneqarput. Taamatuttaaq inuussutissarsiornermik ilinniakkat iluanni ilinniagaqarfinnut arfineq-marlunnut agguataaraluni immikkoortiterisoqarpoq. Ilinniartitaaneq ilinniagaqarfiillu pillugit annertunerusumik paasisaqarusuttunut innuttaasut ilinniagaqarsimassusaat pillugu saqqummersitami kingullermi periaatsimut immikkoortoq innersuussutigineqarpoq.

4. Periaaseq taaguutilu

Kalaallit Nunaanni suliffeqarnek pillugu kisitsisit sapinngisamik najoqqutassat The International Labour Organisation-imit (ILO), FN-ip ataani nunat tamalaat akornanni suliffeqarnermut tunngasuni kattuffimmit nassuiarneqarsimasut malillugit suliarineqarput. Immikkoortumi uani ILO-p najoqqutassiai nassuiarneqarput. Tulliullugu periaaseq nassuiarneqarpoq najoqqutassiallu nalorninaateqarsinnaasut pillugit nassuiaammik naggaserneqarluni.

4.1 Suliffeqarnermut nassuiaat

ILO sulineq pillugu ima naatsumik nassuiaavoq, tassalu misissuiffiup pinerani inuit minnerpaamik nalunaquttap akunnerani ataatsimi suliamik ingerlatsisimasut. Illuatungaatigulli misissuiffiup sivilissusia erseqqissumik nassuiarneqarani, innersuutaallunili, sivikitsuusariaqartoq – soorlu ulloq ataasiulluni imaluunniit sapaatip akunnera ataaseq. Innersuutigineqarportaaq, nunami pineqartumi pissutsit immikkut ittut tunngavigalugit sulisinnaasut utoqqaassusiata minnerpaaffilerneqarnera nassuiarneqassasoq. Akerlianilli ukioqqortunerpaaffissamut tunngatillugu innersuussisoqartoqanngilaq.

Naatsorsueqqissaartarfimmi, qaammammoortumik akissarsiat pillugit nalunaarsuutini (akunnermut nalunaarsuutiniunngitsoq), najoqqutarineqartuni ILO-p nassuiaatai naleqqutinngillat, taamaattumik Kalaallit Nunaanni sulinermit tunngasunik nassuiaatit naleqqussartariaqarsimapput. Kalaallit Nunaanni sulinermit tunngasunik nassuiaasiernerit ILO-mut sulinermit tunngasunik nassuiaasiernermit sapinngisaq tamaat assingutinniarneqarsimapput.

Tunuliaqutaasunut piffissap siviluup sunniuteqarsinnaanera killilerniarlugu suliffeqarnermut piimasagaataasoq annertusineqarpoq qaammami ataatsimi minnerpaamik akunnernik arfineq-pingasunik annertussuserlugu. Piffissamut suliffiusumut 18-it sinnerlugit ukiulinnut ilinniagaqarsimanngitsunullu akissarsiat akissarsiat (akunnermut) SIK-mit akigitinneqartut naatsorsuutitut atorineqarput.

Qaammatip ataatsip iluani minnerpaamik ulloq ataaseq sulisimagaanni sulisimasutut naatsorsuutigineqassaaq. Ullormut suliffiusumut akunnerit arfineq pingasut, sapaatit akunneri tallimat ingerlaneranni qaammammi ullut suliffiusut 20-iuppata ullormut 0,4 tiimit piffissami naatsorsuiffiusumi suliffigisimasariaqassallutik, taamatullu sapaatit akunneri marluk pineqarpata akunnerit marluk suliffigisimasariaqassallutik. Naatsorsuinerit SIK-mi akissarsiat minnerpaartaat tunngavigineqarput, pineqartuni akissarsiakinnerpaat amerlanerunissaat naatsorsuutigineqarmat.

Tunngavilersuutit malillugit Naatsorsueqqissaartarfiup sulisumut nassuiaatai:

- Qaammammi pineqartumi inuk isertitaqarluni sulisimassaaq imaluunniit imaluunniit sulinikkut akissarsiaqarsimassaaq

qaammammi pineqartumi tulaassanik tunisinikkut imaluunniit suliffiutimini iluanaaruteqarnikkut akissarsisimassaaq.

- SIK-ip Naalakkersuisullu isumaqatigiissutaat atuuttoq malillugu ilinniarsimanngitsut aningaasarsiassaak mikinerpaaq akunnerit arfineq pingasut isertitsissutigisimassavaa.
- Ukiup naanerani 15-inik ukioqalereersimassaaq.

4.2 Nalunaarsuutini misissuineq

Kisitsisini najoqqutarineqartut allaffissornikkut atugassatut pilersitaapput, taamaattumillu kisitsisitigut paasissutissiorluni atorsinnaanerak killeqarluni. Akileraarutit eqqarsaatigalugu akissarsiat juunimi decembarimiluunniit nalunaarsorneqarsimanerisa sunniutaat kisitsisinik paasissutissiornermi atorneqarsinnaanerannit annikinneruvoq. Taassumalu malitsigisaanik naatsorsuineq pitsaanerpaamiitsinniarlugu nalunaarsuutini misissuineq pingaaruteqarluinnarpoq.

Qaammammut nalunaarsuutit malillugit aalajangerneqarsinnaanngilaq, akiliutaasoq sulinermit tunngasuunersoq, imaluunniit sulinermit tunnganani ass. Isumaginninnermit tunngasuunersoq. Qaammammut nalunaarsuutit tunngavigalugit sulineq pillugu kisitsisinik naatsorsuisoqassappat isumaginninnermit tunniuttakkat il.il. piiarnissaat pisariaqarput. Naatsorsueqqissaartarfiup *kommunit isertitanut taarsiissutitut tunniuttagaanut nalunaarsuiffia* atorlugu tamanna pisarpoq. Nalunaarsuiffik atorlugu qaammammut sulinngikkallarnermi pisartakkat nalunaarsorneqartarput inunnut tigusisunut immikkoortiterneqarlutik. Tamatuma kingorna qaammammut nassuiaatinut sukumiisunut qaammatikkaartunut kommuninut immikkoortiterneqartarput.

Ajornartorsiutip assinga inuussutissarsiutini allani atuuppoq, sulinermit tunngassuteqanngitsunut A-malillugu isertitatigut akiliutaasartunut tunngasoq. Ilimagisariaqarpoq, sulineq inuit sulinngitsut inuussutissarsiutinit pineqartunit akiliutisartut amerlassusaannut naleqqiullugu annikitsuinnaasimanissaa, taamaattumik pensionskassinut napparsimanermut inuunermullu sillimmasiisarfinni sulisut nalunaarsuusiami ilanngunneqanngillat.

Akiliutaasartut immikkut ittut, qaammatini arlalinni sulisimanermut tunngassuteqartut, soorlu sulinngiffeqarnermi aningaasarsiat aamma immikkut angusaqarnermi pissarsiat –paasinierneqarput. Paasilluarumallugu inuup pineqartup ukiumi pineqartumi qaammatit suliffigisimasai tamakkerlugit misissuiffigineqarsimapput.

4.2.1 Sulinermut nalunaarsuutini tulaassilluni tunisineq

2013 ilanngullugu tulaassuiffinit aalisartunit piniartunillu tunisinerit nalingi akileraarutinullu akiliigallarnerit qaammammut nassuiaatinut nalunaarutigineqartarsimapput. Taamatut nalunaarsuisarnerup kinguneranik suliffeqarfinni taamaattuni sulisut aamma tulaassisut immikkoortinneqarsinnaasarsimanngillat. Tulaassat nalingat akissarsiatut nalunaarutigineqartarsimavoq. Tamanna pissutaalluni 2013 ilanngullugu akissarsiat pillugit paasissutissat annertuallaarput – ingammik suliaqarfinni *Aalisarnermi aalisakkanillu tunisassiornermi niuernermilu*.

2014-ip kingorna tulaassuiviit taamaallaat akileraarutinit akiliigallarnerit nalunaarutigisalermatigit akissarsisussat aamma tulaassisut immikkoortinneqarsinnaalerput. Qaammammut akileraarutinit akiliigallarnermut nalunaarnerit tunisineq tunngavigigaanni, suliffeqarfiutigisap nammineerluni nalunaarsornerani takuneqarsinnaalertarput qaammatini tulaassivinni tunisat nalingi akissarsiatut nalunaarutigineqartarmata.

Periuseq taanna atorlugu 2014-imiit akissarsiat ajunnginnerusumik inernilerneqarput, kisianni paasissutissat iluarsinerisa ukiut ingerlanerini akissarsiat ineriartorsimaneri sunnerpaat, ingammik suliaqarfik *Aalisarneq aalisakkanik tunisassiorneq niuernerlu* eqqarsaatigalugu - taamaattumik kisitsisit pineqartut mianersortumik atorneqartariaqarput.

2018-imi agguaqatigiissillugu qaammammut aalisartut piniartullu tulaassuisut 1.182-iusimapput. Aalisarnerup aalisakkanillu tunisassiornerup niuernerullu iluani sulisut 27,3 pct.-erivaat sulisullu tamakkerlutik 4,4 pct.-iannik annertussuseqarput.

4.2.2 Sulisutut nalunaarsorsimanngitsut paasissutissaannik ilanngussineq

Qaammammut nassuiaatit nalunaarsuutillu suliffeqarnermut tamakkiisumik matussusiinngillat. Naatsorsueqqissaartarfiup isertitanut nalunaarsuiffia atorlugu suliffillit allat nassarineqarlutillu ilanngunneqartarput. Suliffillit ilanngunneqartut ukiumut suliffeqarsimasut 2-3 pct.-iinik annertussuseqarput, ukiumut 600-800-ut akornanni amerlassuseqarlutik. Najoqqutani ilanngunneqartut pingajorarterutaat minnerpaamik qaammammi ataatsimi sulisimasuupput, 2/3-illu najoqqutani tamani ilaanngillat.

Najoqqutani taakku sulisut amigaataasut Naatsorsueqqissaartarfiup isertitanut nalunaarsuiffiani piumasaqaatinik ataani allaqqasunik naammassinnissimasut toqqartorneqarlutik nassarineqartarput:

- Nalunaarsuiffimmi qulaani misissuineq malillugu pilersitaasumi inuk utaqqisaannaagallartumik sulineq pillugu sivilunerpaamik qaammatini arfinilinni sulisutut nalunaarsimasoq.

- Isertitanut nalunaarsuiffimmi annertuumik (isertitat pillugit kisitsisinik paasissutissani isertitat ataatsimoortinneqarneranni deciilit nassuiaataat malillugit) A-malillugu isertitalittut nalunaarsimasuussaaq imaluunniit suliffiutimini nalunaarutigereersimanngisaminik isertitaqarsimassalluni, siornatigut qaammammut nassuiaatit malillugit nalunaarsorsimanngitsumik (akissarsiaanngitsutut kingusinnerusukkulluunniit sulinermut tunngassuteqanngitsutut isertitatut). Qaqugu isertitat ”annertuut” pineqartut qaammatit amerlassusaat tunngavigalugit killissarineraat allanngorartinneqassaaq, inuk pineqartoq sulisutut imaluunniit suliffissarsiortutut nalunaarsoriigaasimappat.
- Inuk qaammatini arlalinni suliffissarsiortutut nalunaarsortittartuq sulisutut isiginiarneqarsinnaanngilaq (tamanna kisimi inuussutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsumut atuuppoq).

2018-imi sulisut najoqqutani ilanngunneqartut agguaqatigiissillugit qaammammut 673-iupput, taakkunanga 633-t namminersortuullutik. Isertitanut nalunaarsuiffimmi isertitat A-t sulisitsisuni kikkuni katersorneqarsimaneri takuneqarsinnaanngimmat, suliffillit ilanngunneqartut suliaqarfimmi *Paasissutissaqanngitsunut* inissinneqarput. Suliffillit ilanngunneqartut akornanni namminersortut nammineerluni nalunaarusiami suliffeqarfiup normua (CVR-normu) atorlugu suliaqarfinnut immikkoortiterneqarput. Namminersortut suliffeqarfimmi normuannik ilanngussisimanngikkaangata tulaassuinerilli nalunaarusiorsimagaangata *Aalisarnermut aalisakkanillu tunisassiornermut niuernernullu* suliaqarfinnut ilanngunneqartarput. *Paasissutissaqanngitsuniipputtaa*q suliffiup normuannik imaluunniit tulaassuinermik nammineq nalunaarusiami paasissutissiisimanngitsut.

2015 sioqqullugu kisitsisit paasissutissat atorineqartunut suliffeqarfiit Danmarkimut nalunaarutigineqarsimasut ilanngillat. Siusinnerusukkat allaaserineqareersutuut 2014-imi piffissamilu siusinnerusumi ilanngussat sulisitsisut paasissutissanik tunniussisimanngitsut Paasissutissartaqanngitsut-nut inissinneqartarput. Taakku amerlanersaat tassaapput naalagaaffiup suliffeqarfiutai, ass. politiit pinerluttunillu isumaginnittut. 2015-ip kingorna pitsaannerusunik paasissutissanik peqartoqalermat sulisut 450-500-it Pisortat allaffissornera aamma kiffartuussinerannut nuunneqarput siornatigut Paasissutissartaqanngitsuniittarsimasut. Paasissutissat iluarsinerannik tamanna taaneqartarpoq taamaattumillu 2015 sioqqullugu pisortani sulisimasut 500-it angullugit ikinaarneqartarsimanissaat ilimagineqarpoq. 2014-imit 2015-imut pisortaqaqfinni sulisimasut nikissimannginnissaat ilimagineqarpoq.

4.3 Suliffillit pillugit nalunaarsuiffik

Nalunaarsuutit misissukkat inuussutissarsiummillu aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsut malillugit sulineq pillugu nalunaarsuiffik pilersinneqarpoq, sulineq pillugu kisitsisitigut paasissutissanut

tunngaviuvoq. Nalunaarsuiffik innuttaasunut najugaqavissunut nalunaarsuiffiuvooq – ukiup pineqartup aallaqqaataani naanerani Kalaallit Nunaanni najugaqartut aamma ukiup naanerani 15-ileereersimasut nalunaarsorneqarsimapput.

Takussutissiaq 4.1-imi pineqartut amerlassusaat immikkoortillugit takuneqarsinnaapput, ataatsimut amerlassusaat innuttaasunut najugaqavissunut tunngavoq. Takussutissiami takutinneqarpoq 2018-ip naanerani amerlassutsip 4 pct.-ia innuttaasunut najugaqavissunut tunngasuunngitsoq.

Takussutissiaq 4.1. Innuttaasut najugaqavissut

	2014	2015	2016	2017	2018
Ukiup aallartinnerani innuttaasut, minnerpamik 14-inik ukiulinniit.....	45.041	44.896	44.871	44.915	44.883
Ukiup naanerani innuttaasut, minnerpamik 15-inik ukiulinniit.....	44.101	44.065	44.081	44.134	44.258
Najugaqavissut, ukiup naanerani minnerpamik 15-inik ukiulinniit	42.664	42.610	42.488	42.673	42.671

Suliffeqarneq pillugu nalunaarsuiffimmi paasissutissat makku pigineqarput; akissarsiat, akileraarutitut tunngasut aamma suliffigisap inuussutissarsiummi sorlerniinnersoq, taamatullu paasissutissartaqarluni pineqartup atorfininnera suliffigivisatut imaluunniit saniatigoorisatut suliffiunersoq. Atorfik qaammammi pineqartumi akissarsiffiginerpaasimasatut nalunaarsimasaq tassaavoq suliffigivisaq, suliffiit allat qaammammi pineqartumi saniatigut sulinertut nassuiarneqarput. Nalunaarsuiffimmi aamma inooqatigiinnut sinerissamilu agguataarsimanermut paasissutissanik peqarpoq.

4.4 Kisitsisaataasivik

Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia bank.stat.gl suliffeqarnermut tunngasunik arfineq pingasunik assigiinngitsorpasuarfik imalinnik tabeleqarpoq. Tabelit taakku atorlugit nammisut sulinermit tunngasunik paasissutissanik pisariaqartitanik aallertoqarsinnaavoq. Tabelit titartakkallu tamarmik kisitsisaataasivimmeersunik kisitsisitaqarput. Najoqqutat tamarmik tabelit aamma titartakkat ataani allaqqapput.

4.5 Najoqqutassatut nalorninaateqarsinnaasut

Nalunaarsuiffiit, suliffeqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissiormi tunngaviliisuusut, allaffissornikkut nalunaarsuutinit annertuunit pilersitaasut, pilersitaasut, soorunami nalorninaateqarsinnaasunik akoqarsinnaasarput. Taakkunani pingaarutillit uani saqqummiunneqassapput.

Sulineq pillugu kisitsisitigut paasissutissiormi tamavimmi sulisitsisut qaammatikkaartumik akissarsiat allallu pillugit nalunaarutaannit tunngaveqartumik pilersitaasarmat, qaammatikkaartumik nalunaarutigineqartut ilumut eqqorluinnartuunersut, kisitsisitigut

paasissutissat pitsaassusaasa aallaavigilluinnarpaat. Taamaattumik suliffeqarfinni ataasiakkaani aningaasarsisarfiit pisarnerinik periaaseqarneq nalornisitsilernermik malunnaatilimmik pilersitsivoq.

Immikkoortoq 4.2-mi nalunaarsuutit misissorneri pillugit allaaserisami nalunaarsukkat inaarnerini ajornartorsiut tamanna malugineqavissorpoq. Ingammik immikkut ittunik akissarsiat ataasiakkaat uppersarniarnerannut piffissaaluit atorneqarput, qaammatini arlalinni sulisimanermut tunngasut soorlu sulinngiffeqarnersiutit aamma immikkuullarissumik angusaqarsimanermi aggorneriat.

Nalunaarsuutit annertussusiannut katitigaanerannullu peqquteqartumik naatsorsuutigisariaqassaaq, ataasiakkaatigut immikkut ittunik akiliinerit ilaatigut uppersarsineqarsinnaanngitsut arlaqarnissaat taakku nalorninaateqarsinnaasutut isigisariaqarput. Tamanna qularnanngitsumik annertunerusumik qaammatikkaartumik akissarsiat katinnerinut sunniuttussaavoq, kisiannili naatsorsuutigisariaqarpoq, akornutitut pineqartoq sulineq pillugu naatsorsukkanut sunniuteqarpallaarnavianngitsaq.

Aningaasarsiat decembarimi katinnerisa kukkunerisornissaat pingaaruteqarnerusarpoq, qaammammimi tassani sulinngiffeqarnersiutissat pisarnek malillugu nalunaarsorneqartarmata. Taamaattumik decembarimi qaammammut akissarsiat - kvartaalit sisamaanni - annertunerulersinnaapput. Kvartaalini allani kisitsisit pineqartut annikinnerullutik. Taamaattumik agguaqatigiissillug qaammammut kvartaalikkaartumik akissarsianik sanilliussinnermi tamanna eqqumaffigineqartariaqarpoq.

Nalorninaateqarsinnaasutut taaneqarsinnaasutut ipput pisortaqarfiit isertitanut taarsiutitut akiliutaasa nalunaarsorneri, nalunaarsuutit misissornerini kommunit sulinnermut sanilliunneqarsinnaasutut akiliutigisartagaat akissarsiaanngitsut immikkulli paasiniaarlugit inissittariaasut. Isertitanut taarsiutitut akiliutit qaammatinut nalunaarsuiffinnut tunngassuteqartariaqanngillat; Assersuutigalugu akiliutit qaammatini arlalinni nalunaarsuiffimmiissinnaasarput. Paasissutissat nalilersorneqarlualuartut pisortat sulinngikkallarnerni tunniuttagaat sulinnermut nalunaarsuutini kukkussutaasinnaapput.

2013 ilanngullugu aalisartut piniartullu tulaassaat tunisat nalingi tamarmiusut naatsorsuutigineqartarsimapput. Tassa tulaassanik tunisineq aningaasarsiatut isigineqarsimalluni. Taamaattumik 2014 sioqqullugu aalisartunit piniartunillu qaammammut aningaasarsiatut nalunaarutigineqarsimasut annertuallaarput. 2014-imi paasissutissanik iluarsiiernerup kingunerisaanik aalisartut piniartullu aningaasarsiaat aaqipput. Taamaattumik aningaasarsianik misissueqqissaarnermi kisitsisit ineriartorsimaneri mianeralugit atorneqassapput ingammik suliaqarfimmi aalisarnermi aalisakkanik tunisassiornermi niuernermilu sulisimasut eqqarsaatigalugit, kisianni aamma sumiiffinni assigiinngitsuni piniartut aalisartullu tulaassillutik tunisiffigisartagaanni. Nalunaarsuinnermik allanngortitsineq sulisut allanngornerannik annertunerusumik sunniuteqanngilaq.

Suliassap taama isikkoqarnera pissutaalluni suliamut ilanngussanik atassutilinnik nalorninaateqartoqarpoq. Nammineerluni nalunaarsuutini – tassalu isertitanut nalunaarsuiffiit – ukiumoortumik naatsorsugaasarput, nalunaarsuutit taakku malillugit sulinermut ilanngussat qanga pisarnersut nalunaarsussallugit ajornarpoq. Inuk ataaseq qaammatit amerlanngitsut ingerlaneranni akissarsianik annertungaatsiartunik ukiumut katersugaqarsinnaavoq, taamaassimappat pineqartoq ukiumi pineqartumi qaammatit aqqaneq marluk tamakkerlugit sulisimassasoq kukkulluni paasineqarsinnaalluni. Paarlattuanilli inuk ataaseq qaammatit aqqaneq marluk tamakkerlugit sulillattaarsimasinnaasarpoq, sulinerminili isertitai ikittuinnaappata ilanngunneqanngitsoorsimasinnaavoq.

2015 sioqqullugu Danmarkimit sulisitsisut nalunaarsorsimannginnerat pissutaalluni *Pisortani ingerlatsineranni kiffartuussinerannilu* 2014-imi ukiunilu siuliini agguaqatigiissillugu qaammammut sulisut 500-it angullugit ikippallaartarsimanissaat ilimagineqarpoq, immikkoortoq 4.2.2 takuuk. 2015 sioqqullugu taakku Paasissutissartaqanngitsunut ilanngunneqartarmata nalunaarsuutit sulisimasunut sunniuteqanngillat.

Qitiusumik Suliffeqarfinnik Nalunaarsuiffik (CVR) atorlugu suliffeqarfiit ataasiakkaat inuussutissarsiorfinni paasissutissaat aaneqarput, taamaasilluni suliffillit inuussutissarsiutinut immikkoortiterneqarsinnaalerlutik. CVR-imi suliffeqarfiit nalunaarsorsimasut tamarmik suliaat pingaarnertit malillugit suliaqarfinnut inissitsiterneqartarput. CVR imminermini naapertuilluartumik suliaavoq. Periusarli aamma killeqarpoq, pingaartumik suliffeqarfiit assigiinngiissitaartunik suliaqartuugaangata, suliaqarfinnut assigiinngitsunut immikkoortitertarialinnut. Nalorninaateqartitsisinnaasorlu minnerpaamiitinniarlugu suliaqarfiit naatsorsuutaat naleqqussarneqarput, tassani suliffeqarfiup pingaarnertut suliaa malillugu inuussutissarsiorfinnut immikkoortiterneqarlutik, takuuk najoqqutanut nassuiaat immikkoortoq 3-mi.

Pisortani sulisitsisoqarfiit annerit tassa Namminersortut kommuneqarfiillu, taakkunani sulinermut ingerlatsiviit annertuut arlalissuit soorlu ilinniartitsineq, peqqinnissaqarneq allaffissorfiillu ingerlanneqarput. Sulisitsisutulli akissarsiaqartitsisutut ataatsimut sulisitsisutut ingerlapput, taamaattumik sulineq immikkoortuni ataasiakkaani – nalunaarsuutitut atorneqartunut – ingerlatat malillugit inuussutissarsiutinut aggulussinnaanngillat. Sulisitsisuni taakkunani sulineq tamarmiisoq *Pisortani ingerlatsinerami kiffartuussineramilu* immikkoortortaligaavoq. Pisortat suliffeqarfiutaat pillugit paasissutissat annertunerusut Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersitaani *Pisortaqaarfinni atorfilinni* atuarneqarsinnaapput. Pisortaqaarfinni atorfillit pisortat akissarsisitsinernut nalunaarsuutaat aamma sulineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat tunngavigalugit suliarineqarnikuupput suliffeqarnermilu kisitsisinut sanilliunneqarsinnaanngillat.

Signatur forklaring:

... Oplysninger foreligger ikke
.. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
. Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
* Foreløbigt eller anslået tal

Saaffiginiffissaq

Lene Baunbæk

E-mail: leba@stat.gl

Suliffeqarnermi pissutsit

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

